
**DİYARBAKIR İLİ BİSMİL İLÇESİ
20.04.2011 TARİHİNDE MEYDANA
GELEN TOPLUMSAL
GÖSTERİLER
VE BU GÖSTERİLERDE
HALİL İBRAHİM ORUÇ
ADLI GENCİN
ÖLDÜRÜLMESİ OLAYINI
ARAŞTIRMA&İNCELEME
RAPORU**

06.05.2011

**İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
MAZLUMDER
DİYARBAKIR BAROSU
DİYARBAKIR TABİP ODASI
ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ
ÖZGÜR-DER**

OLAY :

Diyarbakır İli Bismil İlçesi'nde, 20.04.2011 günü meydana gelen toplumsal olaylarda polislin açmış olduğu ateş sonucunda 1994 doğumlu Halil İbrahim ORUÇ'un yaşamını yitirmesi, Abdülkerim GÜMÜŞ ve Gültekin KUŞLU'nun ateşli silah ile yaralanması iddiası.

AMAÇ :

Meydana gelen yaşam hakkı ihlali iddiasıyla ilgili olarak mağdurlar, mağdur yakınları, varsa görgü tanıkları ve resmi yetkililer ile görüşmek, araştırma ve incelemeler ile elde edilen bilgiler sonunda rapor hazırlamak, raporu ilgili ve yetkili kurum ve makamlara göndererek maddi gerçeğin açığa çıkarılmasına katkıda bulunmak, kamuoyunun gerçek bilgiye ulaşmasını sağlamak, failerin bulunması ve haklarında gerekli idari ve cezai soruşturmanın başlatılmasını talep etmek ve mağdurlara hukuki destek sunmak amacıyla bir insan hakları heyeti oluşturulmuştur.

HEYETİN OLUŞUMU :

Heyet, İHD MYK Üyesi ve Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilcisi Şevket AKDEMİR, İHD MYK Üyesi ve Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Serdar ÇELEBİ, MAZLUMDER Diyarbakır Şube Başkanı Av. Abdurrahim AY, Diyarbakır Tabip Odası Başkanı Dr. Şemsettin KOÇ, Diyarbakır Barosu Saymanı Av. Devrim Barış BARAN, ÖZGÜR-DER yönetim Kurulu üyesi Emin Altun ve Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) Genel Merkez Yöneticisi Av. Duygu DEMİREL'den oluşmuştur.

HEYETİN GİRİŞİMLERİ :

Heyetimiz 23 Nisan 2011 tarihinde olayın meydana geldiği Diyarbakır İli Bismil İlçesine giderek, ailenin taziye ziyaretlerini kabul ettiği çadırını ziyaret edip taziyede bulundu. Olayı gören görgü tanıklarının beyanlarını alıp olayın meydana geldiği yerde olay yeri incelemesi yaptı. Ayrıca daha önce randevu talep edilen ve heyete randevu veren Bismil Kaymakamı ve Bismil Belediye Başkanı ile makamlarında görüşmeler yapıldı. Randevu talep edilen Bismil Cumhuriyet Başsavcılığı ve Bismil Emniyet Müdürlüğü'nün randevu talebine cevap verilmemesi nedeniyle Savcılık ve Emniyet Müdürlüğü ile görüşme yapılamadı. İnceleme ve araştırmanın büyük bir kısmı heyet üyeleri tarafından fotoğraf ve kamera çekimi ile kayıt altına alındı.

Heyet düzenlenecek raporun hiçbir kuşkuyla yer vermeyecek şekilde objektif olabilmesini sağlayabilmek amacıyla heyette bulunan STÖ'lerin Genel Merkezleri tarafından 22.04.2011 tarihinde Bismil Kaymakamlığı'ndan, Bismil Belediye Başkanlığı'ndan, Bismil Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan ve Bismil İlçe Emniyet Müdürlüğü'nden yazılı olarak randevu talep edildi. Oluşturulan Heyete randevu veren Bismil Kaymakamı ve Bismil Belediye Başkanı ile makamlarında görüşmeler yapıldı. Randevu talep edilen Bismil Cumhuriyet Başsavcılığı ve Bismil İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün randevu taleplerine cevap vermemesi nedeniyle her iki kurum ile görüşmeler yapılamadı.

HEYETİN OLAY YERİNE GİDİŞİ VE YAPTIĞI GÖRÜŞMELER:

Heyet, Halil İbrahim ORUÇ'un yaşamını yitirdiği Bismil İlçesi'ne 23.04.2011 günü saat 11.00 sıralarında ulaştı.

Önce ailenin taziyeleri kabul ettiği taziye çadırına gidildi. Aileye taziye dilekleri iletildi. Taziyeler sunulduktan sonra aileye ve taziye çadırında bulunan insanlara heyet ve heyetin amacı anlatıldı. Olayla ilgili görgü ve bilgisi olanlar ile görüşme isteği ifade edildi. Birkaç kişi

Halil İbrahim Oruç'un yaşamını yitirdiği sırada kendilerinin de olay yerinde olduklarını, görgülerini anlatabileceğini söylemesi üzerine taziye çadırından çıkılıp uygun bir yere geçildikten sonra olayla ilgili görüşmelere ve beyanlarının alınmasına başlandı. Görüşmeler geniş tutularak, delil olabilecek her şey tespit edilmeye çalışıldı. Bazı görgü tanıkları ise çeşitli kaygılardan dolayı isimlerinin açılanmasını istememişlerdir

HEYETİN YAPTIĞI GÖRÜŞMELER:

1-) Eyüp SAR (Bismil'de ikamet eder): "20.04.2011 tarihinde Bismil ilçesinde basın açıklaması yapmak için toplandık. Basın açıklaması yapıldıktan sonra dağılmak üzere şehir merkezine doğru yürüdük. Polisler kitleye müdahalede bulundu. Biber gazı ve tazyikli su ile kitleye müdahale ettiler. Bizler geri çekilmeye, koşmaya başladığımız esnada silah sesi gelmeye başladı. Polisler bize silah sıktıklarında aramızda yaklaşık bir 15-20 metre bulunmaktaydı. Silahlar seri şekilde patlamaya başladı. Ancak tabanca mı tüfek miydi anlayamadım. Bize silah sıkıldıktan sonra kaçmaya başladık. 50 metre kadar kaçtık. Kitlede izdiham çıktığı için sıkışma oldu ve polisler bize yetişti. Polis bize yetişir yetişmez kitlenin arkasında kalan kişilere coplarla vurmaya başladılar. O sırada hemen sol tarafımda bulunan İbrahim yere düştü. İbrahim yere düştükten sonra da copla da dövmeye devam ettiler. Ben onun cop darbesiyle düştüğünü zannettim. Geri dönüp ona yardım etmek istedim. Hatta kitleye seslenip onu öldürdüler gidip yardım edelim dedim. Ancak gerçek kurşunlar kullanıldığı için kimse cesaret edip yardıma gelmedi. Halil İbrahim yolun hemen yanında bulunan toprak yığınının üzerine düşmüştü. Baş kısmı yol tarafında, ayakları ise toprağın üzerindeydi. Halil İbrahim'e yardım etmek istedik, ancak polisler izin vermedi. Yaklaşık 15-20 dakika boyunca polisler onun başında beklediler. Ancak bizim ona yaklaşmamıza izin vermiyorlardı. Biz orada yaklaşık 20 dakika bekledik. Bir polis İbrahim'in yanına gidip copla vurmaya başladı. O sırada onun öldüğünü anladık. Sonra polisler bulunduğumuz yere gelip bize müdahale ettiler. Biz oradan uzaklaştırıldık. Daha sonra ne olduğunu görmedim."

2-) İsmi vermek istemeyen bir görgü tanığı: "20.04.2011 tarihinde Şentepe Mahallesi Nato Caddesi'nde basın açıklaması yapıldıktan sonra dağılmak üzere ilçe merkezine doğru yürümeye başladığımız gibi polisler bize müdahale etti. Kitleye gaz bombası ve tazyikli su ile müdahale etti. Önde panzerler vardı. Arkada çevik kuvvet ekipleri yürüyerek üzerimize geldiler. Çevik kuvvet çok fazlaydı. Ancak 4-5 sivil giyimli polis kitleye silah sıkmaya başladı. Hatta çevik kuvvetten biri onlara kızıp ateş etmemeleri konusunda onları uyarır gibiydi."

3-) Olay yeri incelemesi sırasında ismini vermek istemeyen bir kadın görgü tanığı: "Bizim evimiz tekel mahallesinde bulunan caminin yanındadır. Evimiz buradan uzaktadır. Silah sesini duyduktan sonra koşup olay yerine geldik. Olay yerine geldiğimde İbrahim olay yerinde yatıyordu. Etrafında polisler vardı. Kimsenin yanına yaklaşmasına izin verilmiyordu. Polisler yerde onu vuruyorlardı. Bizim İbrahim'e müdahale etmemize izin verilmiyordu. Yaralıydı, tahminen 10-15 dakika yaralı bir şekilde polislerin arasında yerde kaldı."

4-) İsmi açıklamasını istemeyen bir görgü tanığı: "Olay günü bende olay yerindeydim. Basın açıklaması yapıldıktan sonra dağılmak üzere merkeze doğru yürümeye başladık. Merkeze dağılmak üzerine gittiğimizde polisler panzerlerde kitlenin önüne geçip tazyikli su ve gaz bombaları ile müdahale ettiler. Bunun üzerine demir raylarının yanında bazı taşkınlıklar olmaya başladı. Demir rayının yanında bulunan iki evin arasında bulunan parkın içinden polisler çıktı. Orada bulunan gençler ile polisler arasında arbede çıktı. Gençler taş atmaya başladı. Polisler kitleye müdahale edince kitle orada sağa sola kaçıştı. Polisler kitleye müdahale edince gençlerde polislere taş atmaya başladı. Bende o sırada ateş açılan yerdeydim. Gençler polislere taş attıkları sırada kendilerine taş atılan resmi giyimli çevik kuvvet ekibinden iki polis silah sıkmaya başladı. Polislerden biri sanırım havaya sıkıyordu. Ancak 1,70-1,75 boylarında esmer zayıf sayılabilir olan polis kitleye doğru sıkmaya başladı."

Benimle onlar arasında yaklaşık 100 metre kadar bir mesafe vardı. Onun için sıkma anını gördüm. Polisler demir rayının altında hafif çukur bir yer olan parktan çıkıp demir raylarının üstüne çıktuktan sonra kitleye sıkmaya başladı. Bir polis kesinlikle hedef gözeterek sıkıyordu. Ben olayı net gördüm. Abdülkerim GÜMÜŞ'ün vurulma anını gördüm. Abdülkerim ile ona silah sıkan polis arasında 10-12 metre kadar bir mesafe vardı. Polis ona sıktıktan sonra yere yıkıldı. Güntekin'de sanırım aynı yerde yaralanmıştı. Ancak yaralandığı yerde yaklaşık 150 metre yürüdü. Sokak bisikletine binip hastaneye gitti. İbrahim'in vurulduğunu gözümle görmedim. Ama sanırım oda silah sıkıldığı yerde yaralanmıştı. İbrahim yaralı olarak yaklaşık 60-70 metre yürüdü ve toprağın olduğu yere yığıldı. Sanırım orada vefat etti. Abdülkerim GÜMÜŞ düştükten yaklaşık 10 dakika sonra onun yanına gittik. O anda polisler (4 kişi) düştüğü yerde onu dövüyorlardı. Biz gittiğimizde polisler ayrıldı. Biz 10 dakika sonra üstüne gittiğimizde ben Abdülkerim'i kaldırmaya çalıştığımızda onu vuran çevik kuvvet polisi bana döndü. Ve silahı bana da doğrulttu. Ve bana 'seni de vururum' dedi. Ama emniyet amiri engelledi. Sonra biz Abdülkerim'i Broadway marka bir araca yaklaşık 60-70 metre ilerde bindirdik ve hastaneye gönderdik. Kişileri vuran polis şahıslara ateş ederken de 'vatan için canımı veririm' diye bağıryordular."

5-) Mehmet KARACA ile yapılan görüşme (Halil İbrahim ORUÇ'u hastaneye kaldıran kişi) (23.04.2011, 12.00-12.30) : "Basın açıklaması Ofis binasına yakın bir yerde yapıldı. Sonra yürüyüşe geçtik. Birden gaz bombası ve tazyikli su sıkmaya başladılar. Gençler de karşılık vermeye başladılar. Bu arada 10-15 el silah sesi gelince dağılmaya başladık. Sonradan Halil İbrahim Oruç olduğunu öğrendiğim birisinin 50 metre kadar uzakta yere düştüğünü (vurulduğunu) görünce Emniyet Amiri gelin şunu alın dedi. Biz de almaya gittik. Almaya giderken küçük bir çocuk polislere doğru bir taş attı. Biz de çocuklara kızdık. Halil İbrahim'e doğru yaklaştığımızda maskeli 3-4 sivil polis bize karşı silah doğrulttular. Bunun üzerine Emniyet amiri onlara küfrederek 'bırakın yaralıları götürsünler' dedi. Halil İbrahim'in vurulduğunu görmemiz ile almamız arasında takriben 10-15 dakika geçti. Halil İbrahim'i alırken ben de dâhil birçok kişi ambulansı aradık. Ancak gelmedi. Biz de Ofis binasına doğru giderek orada bir sivil araca bindirip hastaneye götürdük. Halil İbrahim'i aldığımızda burnu kanıyordu. Yaşayıp yaşamadığını anlamak için burnuna limon tuttuk. Nabzını kontrol ettik ancak hiçbir yaşam belirtisi yoktu."

6-) Yaralama olayının gerçekleştiği yerde bulunduğunu ifade eden bir yurttaş ile yapılan görüşme (İsminin açıklanmasını istemeyen şahıs) (23.04.2011, 15.00-15.30): "Basın açıklaması Şentepe Mahallesi Nato Caddesi üzerinde yapıldı. Oradan şehir merkezine yürüyüşe geçtik. Şehir içinde de dağılacaktık. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin yanındaki yoldan incekken birden gaz bombaları ve tazyikli su gelmeye başladı. Kalabalık da dağılmaya başladı. Ardından panzerler geldi, arkasında da gizlenerek gelen sivil polisler vardı. Bu sivil polisler birden bize ateş etmeye başladılar. Sivil polisler 5-6 kişiydiler ancak bunların 3-4'ü ateş ediyordu. Sivil polislerin kitleye ateş etmesine çevik polis tepki gösterdi. Ancak sivil polisler resmi polisleri azarladı. **Kitle üzerine ateş eden sivil polislerden biri Bismil'de görev yapmaktadır. Görürsem tanıyabilirim.** Zira yüzlerinde maske yoktu. Kitle ile aralarındaki mesafe 10-15 metre kadar iken ateş etmeye başlamışlardı. Ben de yaklaşık 15 metre kadar geriden ateş edilen anı ve kişileri gördüm. İlk ateşten sonra biz geriye doğru kaçarken birkaç el ateş sesi daha duyduk.

İlk ateş üzerine kitleden yere düşenler olmasına rağmen ateş kesilmedi. Yaklaşık 30-40 el ateş edildi. Yaralıları görünce onları alıp hastaneye götürmek için aracımı getirmeye gittim. Ancak bu arada İbrahim dâhil tüm yaralılar polis tarafından tekmelenip coplanıyordu. Aracımı alıp geldim, ben Abdülkerim'i aldım, arkamdan gelen bir araç da İbrahim'i almış. Yaralıları almak isterken polis tekrar üzerimize doğru yürüdü ve coplarla saldırdı. Kitle kalabalıklaşınca polis geri çekildi. Biz de o şekilde yaralıları aldık. Yaralıları yaralanmadan önce darp edilmemişlerdi. En önde olduğumuz için ateşli silahla yaralama olayından önce fiziksel bir sıcak temas yaşanmadığını gördüm. Bu nedenle yaralananların yaralandıktan

sonra darp edildiğini söyleyebilirim. Kitle üzerine ateş eden polisleri şu şekilde tarif edebilirim: Birisi 1,60-1,70 boylarında, saçları var ancak kısa değildi. Tahminimce 35-38 yaşlarında, siyah ve gri renkli kareli gömleli, kot pantolonlu esmerdi. Bir diğeri ise 1,70-1,80 boylarında esmer, normal düz saçlı, kareli beyaz gömleli, kot pantolonluydu. Bunların olay yerine akrep tipi polis aracıyla geldiklerini akrepten indiklerini gördüm. Biz yaralıları hastaneye götürdükten sonra tekrar olay yerine döndüğümde çevik kuvvet polislerinin kitle üzerine ateş eden sivil polislerden birini çembere alarak koruduğunu gördüm.”

7-) Yaralı Vatandaşlar Abdulkerim GÜMÜŞ ve Gültekin KUŞLU (Dicle Üniv. Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi) (26.04.2011, 13.30-14.00): Yaralılardan Abdulkerim GÜMÜŞ’ün halen yoğun bakımda olması durumunun ve konuşamayacak derecede ağır olması nedeniyle, Gültekin KUŞLU’nun ise görüşme isteğini kabul etmemesi ve ailesinin de bizatihi beyanda bulunmak istememesi nedeniyle beyanları alınmamıştır.

HEYETİN YAPMIŞ OLDUĞU RESMİ GÖRÜŞMELER:

1-) Bismil Kaymakamı Oğuzhan BİNGÖL ile yapılan görüşme (23.04.2011, 13.00-14.00): “Hiçbir şey ölümü haklı kılmaz. Devlet elinin mağdurlara ulaşmasının ne anlama geldiğini çok iyi biliriz. Yaşam hakkının teminatı devletin kendisidir. Göstericilerin kendi aralarındaki hareketlerinden gelecek zararlarında önlenmesi konusunda dahi ciddi önlemler alındı. Yürüyüş güzergâhında tek bir polis bile yoktu. Meydana gelen olaylarda yağmalama olaylarının olması güvenlik güçlerinin müdahale refleksini etkilemiştir. Mülkiye müfettişleri gelip olayları inceleyecek. Parti genel başkanının ‘vur emrini sen mi verdin’ demesini dahi bir diyalog olarak algılıyorum.

Tarım İlçe Müdürlüğü’ne polis koymadığımız tek yerde. Ancak oraya da çok zarar verildi. Tarım İlçe Müdürlüğü’ne gösterilen tepkiden sonra gözaltılar başladı. Devlet, demokrasi ve insan hakları teminatıdır. Devlet sizin gibi insan hakları savunucularını desteklemeli ve arkasında durmalıdır.

Hiçbir şey ölümü haklı göstermez. Bir olay yaşanacaksa topluma en az zararla atlatılmalıdır. Bizim ve polisin görevi gösteri yapan insanların kendi içlerinde de zarar görmelerini engellemek, hakkını arama faaliyetini sağlıklı bir şekilde icra edebilmesini sağlamaktır. Benim için yasak olan şeyin sizin için doğru bir yönü olabilir. Herkesin doğrusu ayrıdır. Gösterilerde tek amacımız ilçede bulunan Toprak Mahsulleri Ofisi ve SGK hizmet binalarını korumaktı. Bu iş için 25 kadar güvenlik görevlisi görevlendirmiştik onlar da sayıca yetersiz kaldılar. Bunun dışında güvenlik görevlisi görevlendirmemiştik. Görevli polisler, gösteri yapan kitle tarafından sıkıştırılıp taşlarla saldırıya uğrayınca orantılı olarak tazyikli su ve gaz bombaları ile müdahale edilmiş. Bu arada söz konusu olay meydana gelmiş, ben olayların başından sonuna kadar Emniyet Müdürü ve İçişleri Bakanı ile sık sık telefonla görüştüm. Aynı zamanda telsizden de haberleşmeyi takip ediyordum. Olayın hiçbir aşamasında güvenlik görevlilerine ateşli silah kullanabileceklerine dair bir talimatım olmamıştır. Söz konusu ölüm ve yaralama olayı ile ilgili şu ana kadar hiç kimse gözaltına alınmış değildir. Merhumun vücudundan çıkan mermi çekirdeği gerçeği aydınlatacaktır. Vefat eden gencin cesedinin BDP parti binasından çıkarılması hususu dikkat çekicidir. Bu olayların başından sonuna kadar güvenlik görevlilerinin orantısız veya hukuka aykırı hiçbir hareket ve müdahale tarzları olmamıştır. Bu şekilde bir duyumum da olmamıştır. Polis sadece üzerine molotof kokteyli atıldıktan sonra havaya ateş açmıştır. Benim bakış açım, benim hayatımdan ve makamımdan etkilenebileceği için ben de olayları görenlerden bilgi aldım. Medyada gösterilen fotoğraftaki diş yaşlı bir adama ait diştir. Tüm delillerin muhafaza altına alınması konusunda bizzat çalışacağım. Olaylar sırasında veya olaylardan önce silah kullanma konusunda bir görüşme yapılmadı. Cenazenin olay yerinden nasıl ve kimler tarafından alındığı konusunda bize ulaşan bir bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca İçişleri Bakanlığı’ndan gelecek olan müfettişler tarafından idari soruşturma başlatılacaktır.

2-) Bismil Belediye Başkanı Cemile EMİNOĞLU ile yapılan görüşme (23.04.2011, 14.00-15.00): “Kürt halkı yıllardır var olan Kürt sorununun demokratik yollarla çözümü konusunda taleplerini dile getirmektedirler. Newroz’dan bu yana insanlar hemen her gün alanlara çıkıp bu taleplerini dile getirmeye devam etmektedirler. Ancak son olayların polisler çok sert bir şekilde müdahale etmektedirler. Bizim ilçemize tanklar girdi. Bazı demokratik değişikliklerin olduğu söylenmektedir. Zihniyetin değişimi, değişiklikleri kendisini uygulamada gösterir. Ancak göstericilere yapılan müdahale hiçbir şeyin değişmediğini gösteriyor. 19.04.2011 tarihinde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi önünde yapılan müdahale çok sertti. Orada onlarca ana ayaklar altında ezildi. Yüzlerce kişi gözaltına alındı. Belediye binası içine gaz bombaları atıldı. Belediyenin tüm camları kırıldı.

İlçemizde YSK kararını ve KCK davasında mahkemenin sergilediği tutum ile ilgili olarak bir basın açıklaması yapılacaktı. BDP İlçe Örgütü ve devlet kurumlarının olmadığı bir alan olan olay yerine gidildi. Basın açıklamasının okunmasından sonra dağılmaya başladık. Dağılınca bazı polis araçları gördük. BDP İlçe teşkilatından bazı arkadaşlar ‘biz dönerken silah sesi duyduk’ dediler. Orada olabilecek kişileri arayıp ne olduğunu sorduğumda ‘başkan kitleye silah sıkılıyor’ dedi. Hemen geri döndük ve insanların vurulduğunu öğrendik. Emniyet amiri ile konuşmaya çalıştım ancak ulaşamadım. Kitle İbrahim’in öldürüldüğünü öğrenince artık onları tutamadık ve olaylar başladı. İlçe merkezine tanklar girdi. Kaymakamlığın önüne geldiler. Parti içinde devlet erkânından aileye baş sağlığı yapılmadı. Kimseyi tutamıyoruz. Süre konusunda net bir şey söylemek mümkün değil.”

Bismil Cumhuriyet başsavcılığı ve Bismil İlçe Emniyet Müdürlüğü ile randevu talebimize cevap verilmediği için görüşülememiştir.

HEYETİN YAPTIĞI GÖZLEM VE TESPİTLER:

Heyetimiz;

1-) Halil İbrahim ORUÇ un yaşamını yitirdiği yerin Bismil ilçesinde NATO Caddesi olarak bilinen yerin hemen yanında olduğunu, olayın vuku bulduğu yerin açık bir alan olduğunu, olay mahalli yakınlarında her hangi bir kamu kurumunun olmadığını,

2-) Elde edilen görüntülerde Maktul Halil İbrahim ORUÇ un güvenlik güçlerinin ortasında yaralı bir vaziyete uzunca bir süre kaldığı,

3-) Maktul Halil İbrahim Oruç’un göğsünün sol meme alt kısmından aldığı kurşun nedeniyle yaralandığını ve otopsi raporuna göre **iç ve dış kanamaya (Kan Kaybına)** bağlı olarak yaşamını yitirdiğini,

4-) Polisin silah kullandığı olay esnasında Halil İbrahim Oruç’un yanı sıra Abdülkerim Gümüş ile Gültekin Kuşlu adlı yurttaşların da ateşli silaha bağlı olarak yaralandıklarını tespit etmiştir.

5-) Yurttaşlar polis ve adliye teşkilatlarına güvenmiyor. Bu gözleme, gerek tanıklar ve gerekse diğer yurttaşlarla yaptığımız görüşmeler sırasında edindiğimiz izlenim sonucu ulaştık. Çünkü tanıklar korkarak beyanda bulundular, bazıları isimlerini vermekten kaçındılar. Olay yerinde bulunan boş kovanlar ve olayı aydınlayabilecek diğer delillerin karatılması endişesiyle polise ve savcılığa teslim etmekten kaçınmışlardır.

6-) Olaylar sırasında çekilen kamera görüntülerinin de doğruluk noktasında güçlendirdiği olay sırasında olay yerinde bulunan görgü tanıklarının anlatım ve iddiaları doğrultusunda;

a-) Güvenlik güçleri (Polisler), silahlı müdahalenin maddi unsuru oluşmadan silah kullanmış, Toplumsal hareketlilik içinde olan kalabalığa sert ve orantısız bir şekilde müdahale etmiştir.

b-) Polislin ölüm olayı meydana gelmeden önceki konumlandığı yer, tümüyle açık bir alan olması nedeniyle İstenmesi halinde silah kullanmaya gerek duyulmadan geri çekilme olanağına sahiptiler.

c-) Kullandığı silah ile Yaşam hakkı ihlaline sebebiyet veren polis havaya ateş etmemiş, hedef gözeterek insan kalabalığına ateş etmiştir.

d-) Yakın mesafeden (15 metre civarında) ateş edilmiştir.

e-) Maktul Halil İbrahim Oruç'un ateşli silaha bağlı yaralandığı yer ile yaralanmanın etkisiyle düştüğü yer arasında en azından 60-70 metre mesafe bulunduğu tespit edilmiştir.

7-) Halil İbrahim ORUÇ' un olaydan sonra BDP ilçe binasından çıkarılırken görüntülerinin olduğu iddiasına ilişkin olarak her hangi bir bilgi veya belgeye ulaşılamadı.

Gözlem ve Tespitlerinde bulunulmuştur.

AYDINLATILMASI GEREKEN NOKTALAR:

Heyetimiz şu noktaların ivedilikle açığa kavuşturulması gerektiğinin altını çiziyor.

*Gösteriler sırasında polise silah kullanma emri verilmiş midir, verilmiş ise kim ve hangi şartlarda silah kullanılması emri verilmiştir?

*Görgü tanıklarının anlatımları, video ve fotoğraf görüntülerinden anlaşıldığı üzere maktul Halil İbrahim Oruç, vurulma yerinden yaklaşık 60- 70 metre ilerde toprak yığınları üzerinde yattığı anda bir polis memurunun kendisine tekme atıp cop ile vurduğu, yine hem görgü tanığı beyanlarında hem de olay anındaki fotoğraflarda açıkça görüldüğü üzere 7-8 tane polis tarafından Abdulkerim GÜMÜŞ'ÜN yaralı halde dövüldüğü görülmektedir. Bu eylemleri gerçekleştiren güvenlik güçleri tespit edilmiş midir? Tespit edilmiş ise haklarında idari ve adli soruşturma başlatılmış mıdır?

*Polislerin en azından 15 dakika boyunca maktulün hemen yanında bulunduğuna dair kayıtlar mevcuttur. Polisler neden maktulü acil olarak bir sağlık kurumuna ulaştırma çabasına girmemiştir? Otopsi raporuna göre iç ve dış kanama (kan kaybı) sonucu yaşamını yitiren Halil İbrahim ORUÇ'un hastaneye erken götürülmesi halinde maktulün kurtarılma ihtimali bulunmakta mıydı?

*Maktul İbrahim ORUÇ'un yerde yattığı esnada olay yerinde bulunan polis memurları ve maktulün kurtarılmasına yönelik herhangi bir girişim içinde olmadıklarına ilişkin görüntüler mevcuttur. Bu ihmali davranışları nedeniyle olay yerindeki polis memurları hakkında idari veya adli bir soruşturma yürütülmüş müdür?

*Olay anında, olay yerinde bulunan sivil ve resmi polislerin kimlikleri tespit edilmiş midir? Silahları balistik incelemeye tabi tutulmuş mudur? Maktul ve diğer yurttaşların ölüm ve yaralanmasına sebep olan silah/ların hangi polise/lere ait olduğuna ilişkin bir neticeye varılmış mıdır veya bu yönde bir inceleme yürütülmekte midir?

KANAAT VE SONUÇ:

*Olayın meydana geldiği yer, olay yeri görüntüleri ve görgü tanıklarının anlatımları birlikte değerlendirildiğinde güvenlik güçlerinin meydana gelen olaylara farklı bir müdahalede bulunma imkânının bulunmasına karşın silah kullanma yoluna başvurduğu,

*Özellikle olayda 1 yurttaşın ölümü ve 2 yurttaşın ise ateşli silahla ile yaralanmış olması nedeniyle güvenlik güçlerinin bilerek, isteyerek ve hedef gözeterek kalabalığa doğru ateş ettiği bir insanın yaşam hakkını ihlali ile kişilerin vücut bütünlüğüne kastettiği,

*Güvenlik güçleri yasalarca düzenlenmiş olan silah kullanma yetkisine riayet etmeksizin her hangi bir uyarı dahi yapmadan doğrudan kişilerin hedef alınıp ateş edilmesi ve sonucunda yaşam hakkı ihlal edilmesinin “yargısız infaz” durumunu doğurduğu,

*Maktul İbrahim ORUÇ’UN yerde yattığı esnada olay yerinde bulunan polis memurlarının imkân olduğu halde maktulün kurtarılmasına yönelik herhangi bir girişimde bulunmadıklarından ihmali suretle ölüme sebebiyet verdikleri,

*Görgü tanıklarının ve bizatihi mağdurların çoğunun konuşmaktan çekinmesi veya kimliklerini gizlemeleri istemeleri nedeniyle bölge insanının Emniyet Teşkilatına ve Adli Makamlara güvenlerinin kalmadığının,

*Özelikle yaralıların olay yerinde dakikalarca tutulması ve hastaneye götürme konusunun girişimlerde bulunulmamış olması da dikkate alındığında güvenlik güçlerinin, olaylara tarafı yaklaştığı, yasaları dikkate almadığı, yasaların kendilerine verdiği yetkilere göre görev yapmadıkları ve kişisel duygularına göre olaylara yaklaştığı,

Kanaatine Varılmıştır.

TALEP:

1-) Olayın oluş şekli ve 1 yurttaşın ölümü ve 2 yurttaşın ateşli silahla yaralanmış olması da dikkate alınarak olayda silah kullanan güvenlik güçlerinin tespiti için ivedi ve etkin bir soruşturmanın derhal başlatılması, kastı, kusuru veya ihmali olanlar hakkında gerekli yasal sürecin bir an önce başlatılarak adli ve idari soruşturmanın yapılması ve bu konuda kamuoyunun bir an önce aydınlatılması gerektiği,

2-) Özellikle bölgede yaşanan toplumsal olaylarda buna benzer birçok yaşam hakkı ihlali yaşanmaktadır. Kamuoyunda failerin polis olarak adres gösterildiği bu ve buna benzer olaylarda her nedense failer tespit edilememekte savcılıklarca yürütülen soruşturma neticesinde fail tespit edilemediğinden dolayı dosyalarda daimi arama kararları verilerek dosyalar zamanaşımına terk edilmektedir. Toplumsal olaylarda polislerin yaşam hakkının bu kadar kolay ihlal etmesinin bilinçli ve sistematik bir şekilde yapılıp yapılmadığının araştırılması için Meclis Araştırma Komisyonunun kurulmasını

Talep etmekteyiz.

Saygılarımızla,

***İHD MYK üyesi ve Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilcisi Şevket AKDEMİR**

***MAZLUMDER Diyarbakır Şube Başkanı Av. Abdurrahim AY**

***İHD MYK Üyesi ve Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Serdar ÇELEBİ**

***Diyarbakır Tabip Odası Başkanı Şemsettin KOÇ**

***Diyarbakır Barosu Genel Sekreteri Devrim Barış BARAN**

***ÖZGÜR-DER Diyarbakır Şubesi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Emin ALTUN**

***Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) Genel Merkez Yöneticisi Av. Duygu DEMİREL**